

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIV. évfolyam 22. szám
2011. november 18.

**Gabona és Ipari Növények
XIV. évfolyam 22. szám**

2011. 45. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Németh Noémi

nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	9
A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára.....	12
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	12
Külpiaci információk.....	13
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	16
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutözsdén.....	18
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára	21
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	21
CUKORPIACI JELENTÉS.....	23

GABONAPIACI JELENTÉS

- **Az Európai Unióban a 2002-2006. évek átlagához képest a búza termőterülete nőtt, ellenben a kukoricáé és az árpáé csökkent az elmúlt öt év során (2007-2011).**
- **A Nemzetközi Gabonatanács várakozásai szerint közel 64 millió tonna kukoricát takaríthatnak be az idén az EU-ban.**
- **Magyarországon a terület 99%-áról csaknem 8 millió tonna kukorica került a raktárakba november közepéig.**
- **Magyarországon a bőséges kínálat ellenére a takarmánykukorica termelői ára továbbra is magas, 48 ezer Ft/tonna volt a 45. héten.**

Az Európai Unió gabonatermelése

Az Európai Unióban a gabonafélék vetésterülete átlagosan 57,4 millió hektár volt 2007 és 2011 között, amely az olajnövények térnyerése miatt 2%-kal maradt el az előző öt éves átlagtól (2002-2006). A Nemzetközi Gabonatanács (IGC) szakértői 56,4 millió hektárra becsülték a gabonafélék 2011. évi termőterületét, amely a kukorica, a zab és a rozs térhódítása következtében valamelyest meghaladta a tavalyit. A búzát és az árpát az előző évihez hasonló területről aratták le az idén. A gabonafélék termőterületének csökkenését kompenzálta a hektáronkénti hozamok javulása, így a termelés nőtt az elmúlt tíz évben. Az idej betakarítási kampány csaknem véget ért, és az előzetes adatok alapján 3%-kal 285 millió tonnára emelkedhet a 2011. év gabonakibocsátása a tavalyihoz viszonyítva.

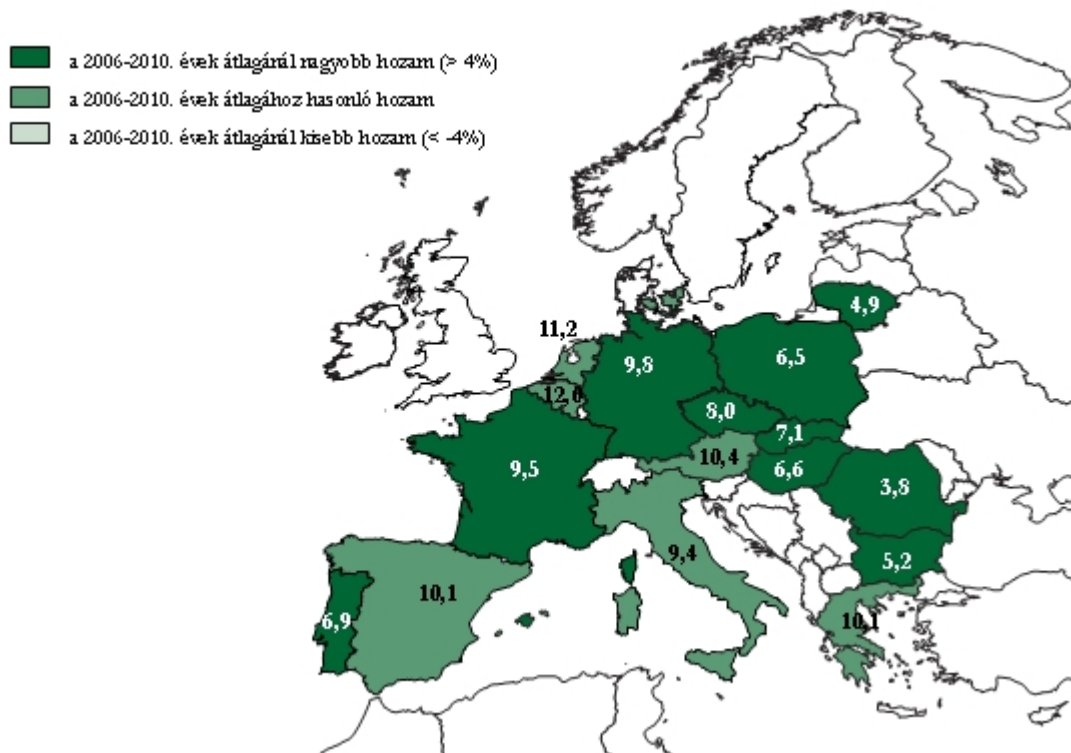
A közönséges búza a szántóföldi növények közül a terület közel egyharmadát foglalja el a Közösségben. A növény termőterülete a 2002 és 2006 közötti időszakhoz viszonyítva 4%-kal 22,9 millió hektárra nőtt az elmúlt öt évben. Az uniós gazdák a 2010. évinél 2%-kal több búzát, 130,2 millió tonnát takarítottak be az idén. A legnagyobb termelő tagállamokban a terület növekedését regisztrálták. Kivételt képez ez alól Magyarország, ahol a jelzett időszakban 3,5%-os visszaesés tapasztalható.

A durumbúza 20%-kal kisebb területet foglalt el 2007 és 2011 között az Unióban, mivel Spanyolországban és Olaszországban egyre többen hagytak fel a termeléssel. Ez, valamint a görögországi, a franciaországi és az olaszországi termés kiesés volt az oka annak, hogy 11%-kal 8,1 millió tonnára esett a növény termése.

Az öt éves periódusokat összehasonlítva, a kukorica termőterülete az idej növekedés ellenére a nagyobb jövedelmet biztosító olajnövények térhódítása miatt 10%-kal csökkent. A hozamok javulása a terület zsugorodása ellenére a közösségi kukoricatermelés 14%-os felfutását eredményezte 2011-ben (63,8 millió tonnára). Egyes tagországokban (Magyarország, Románia és Spa-

nyolország) a kedvező hozamok mellett a tavalyinál nagyobb termőterület is hozzájárult a kibocsátás bővüléséhez.

A kukorica várható hozama az Európai Unióban, 2011 (t/ha)

Forrás: EU Bizottság, MARS Bulletin, 2011. 19/22. szám

Az árpa átlagosan 3%-kal kisebb területet foglalt el az elmúlt öt évben, mint 2002-2006 között. Németországban, Bulgáriában, Magyarországon és a balti államokban zsugorodott, ellenben Franciaországban, Lengyelországban és Romániában bővült a területe. Alulmúlta a várakozásokat a növény idei kibocsátása. Sem a tavalyi, sem az ötéves átlag szintjét nem érte el az 52,6 millió tonnás termés. A kedvezőtlen tavaszi időjárás miatt Franciaországban, Németországban és az Egyesült Királyságban jelentős volt a termés kiesés, amit valamelyest ellensúlyozott más tagországok (pl. Spanyolország) nagyobb kibocsátása.

A Strategie Grans független piacelemző vállalat szerint az Unió búzatermelése 5%-kal 145 millió tonnára nőhet 2012-ben, köszönhetően az ideinél jobb hozamoknak. Az USA-ban 3,2 millió tonnás növekedéssel számoltak az elemzők, így 57,6 millió tonna búza kerülhet a raktárakba. Oroszországban 59,3 millió tonna búzát takaríthatnak be, szemben az 2011. évi 56 millió tonnával. Ukrajnában ugyanakkor a kisebb vetésterület miatt 3,5 millió tonnával 17,1 millió tonnára es-

het a kibocsátás 2012-ben. A fenti változásokkal a globális termés az idei 681 millió tonnáról 694 millió tonnára emelkedhet jövőre, ami a búza árának csökkenését eredményezheti.

Hazai körkép

Csaknem befejeződött a kukorica betakarítása Magyarországon. A terület 99%-áról, azaz 1,204 millió hektárról 6,6 tonnás hektáronkénti hozamok mellett közel 8 millió tonna termés került a magtárakba november 14-ig. Ez 15%-kal haladja meg a tavaly betakarított mennyiséget, és 13%-kal az ötéves átlagot (2006-2010).

A kínálat bővülése ellenére tartja magát a takarmánykukorica termelői ára. Az élénk kereslet miatt 45-50 ezer Ft/tonna között mozgott az ár az elmúlt hetekben. A 45. heti ár 14%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának szintjét (1-2. táblázat). Az étkezési búza termelői ára sem változott számottevően az őszi hónapokban, 48-50 ezer Ft/tonna között alakult. Ez 10-12%-kal múlta alul az egy évvel korábbi árszintet.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (45. hét)

Megnevezés	Mérték-egység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyar ország	2011. 44. hét	2011. 45. hét	2011. 45. hét / 2011. 44. hét (%)
Étkezési	tonna	1 458	3 236	383	4 849	5 078	104,72
búza	Ft/tonna	48 055	47 172	47 426	47 421	47 445	100,05
Takarmány-	tonna	-	-	-	1 210	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	45 099	-	-
Takarmány-	tonna	61 877	15 853	20 770	105 901	98 499	93,01
kukorica	Ft/tonna	49 303	45 805	44 883	46 041	47 808	103,84
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	255	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	47 580	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

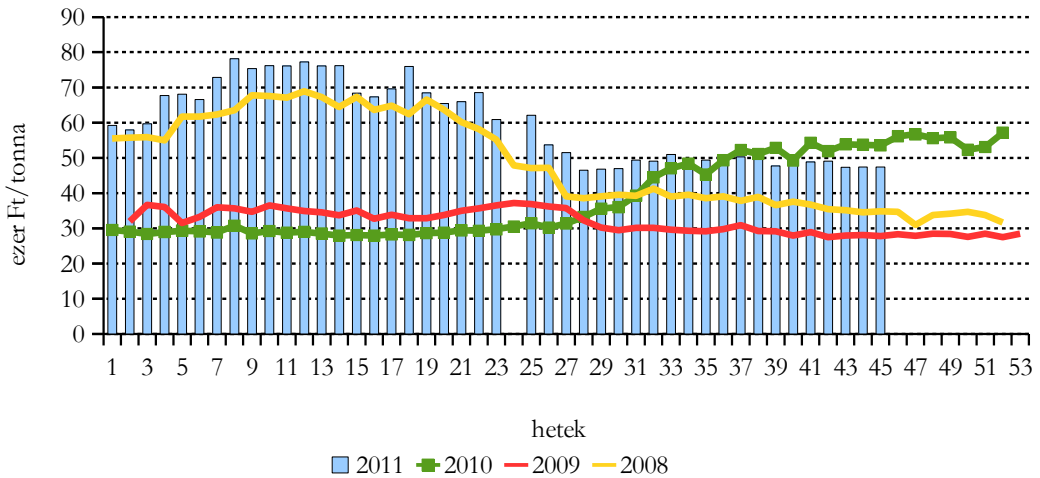
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mérték-egység	Országos				
		2010. 45. hét	2011. 44. hét	2011. 45. hét	2011. 45. hét / 2010. 45. hét (%)	2011. 45. hét / 2011. 44. hét (%)
Étkezési	tonna	8 779	4 849	5 078	57,84	104,72
búza	Ft/tonna	53 549	47 421	47 445	88,60	100,05
Takarmány-	tonna	147	1 210	-	-	-
búza	Ft/tonna	52 317	45 099	-	-	-
Takarmány-	tonna	73 291	105 901	98 499	134,39	93,01
kukorica	Ft/tonna	41 841	46 041	47 808	114,26	103,84
Takarmány-	tonna	-	-	255	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	47 580	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

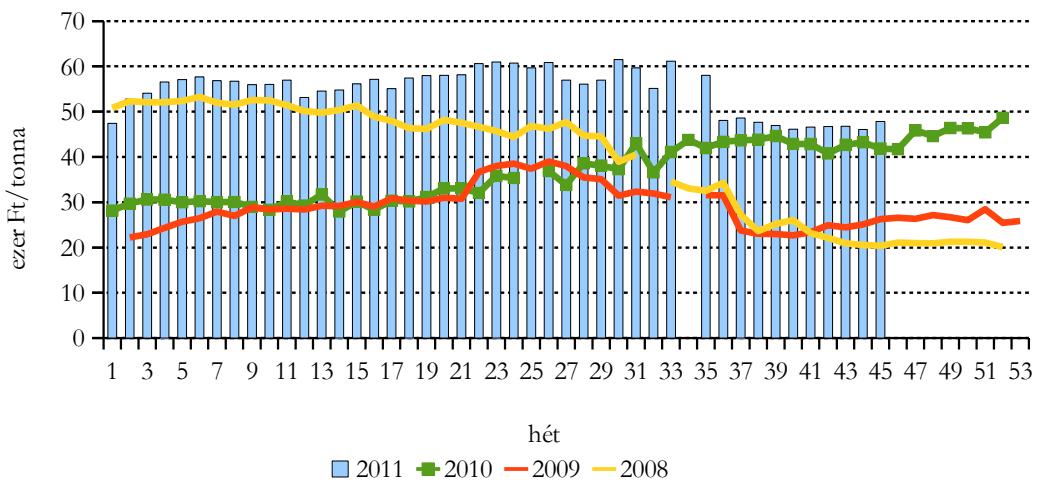
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

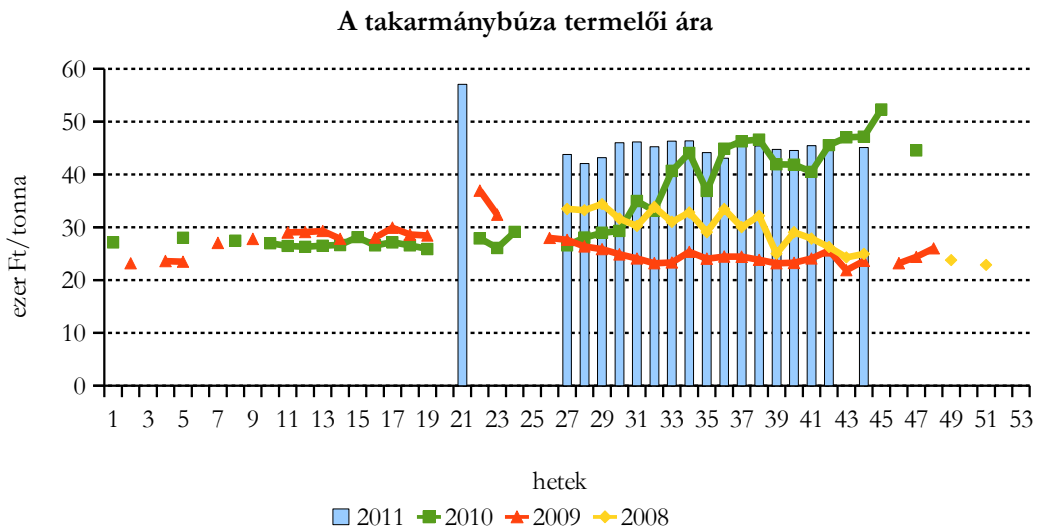
2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

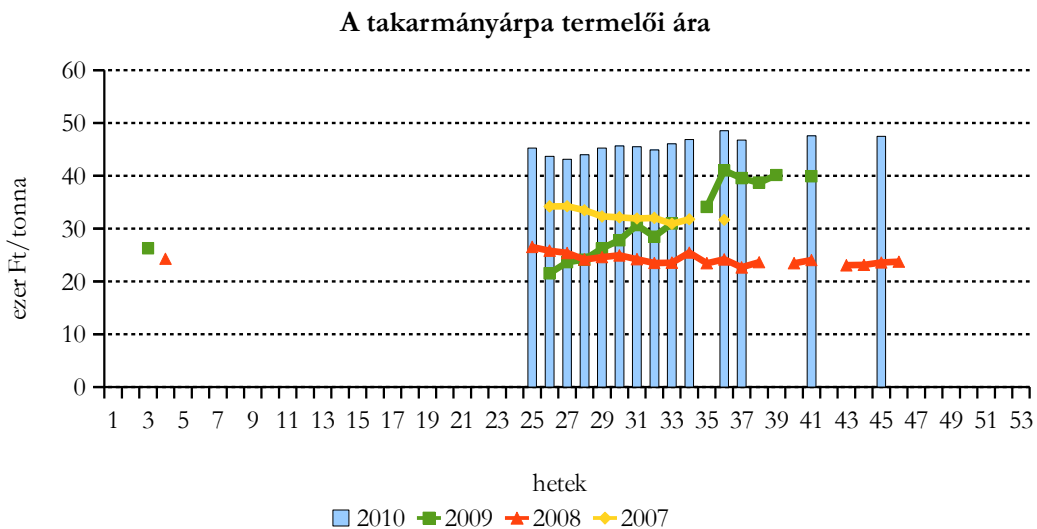
Forrás: AKI PÁIR

3. ábra

Forrás: AKI PÁIR

4. ábra

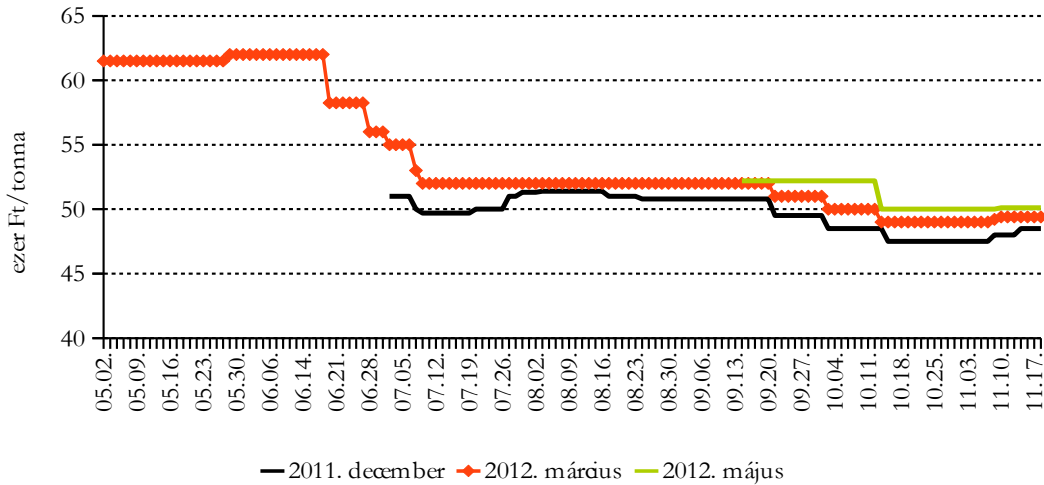

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

5. ábra

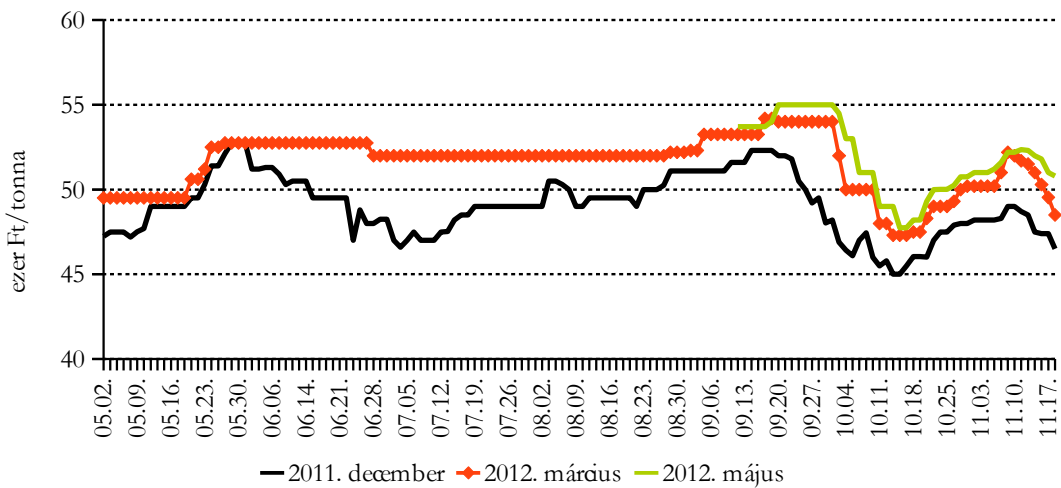
A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

6. ábra

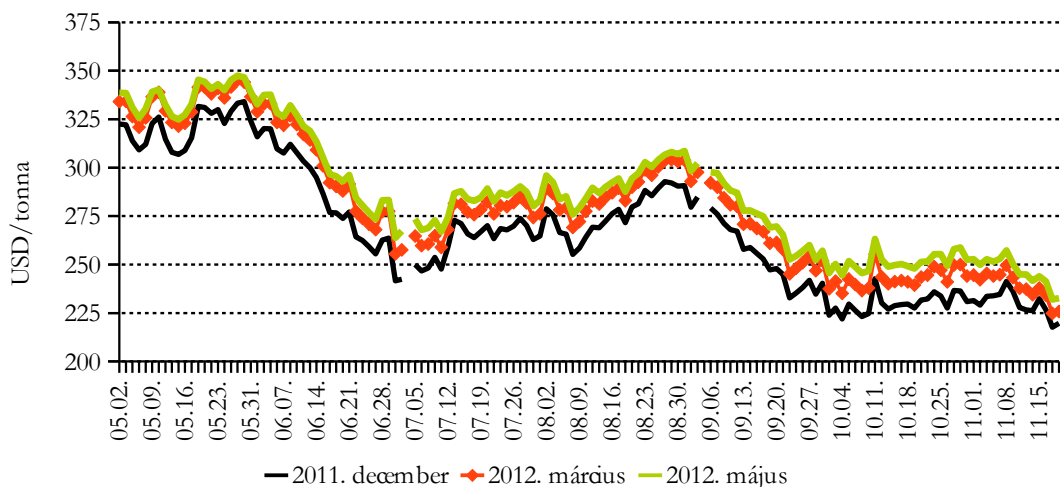
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

7. ábra

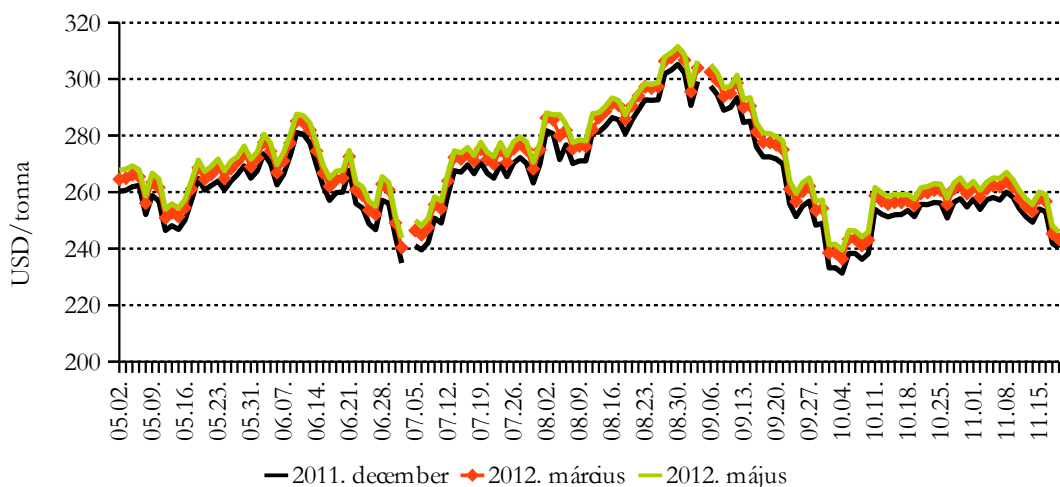
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. ábra

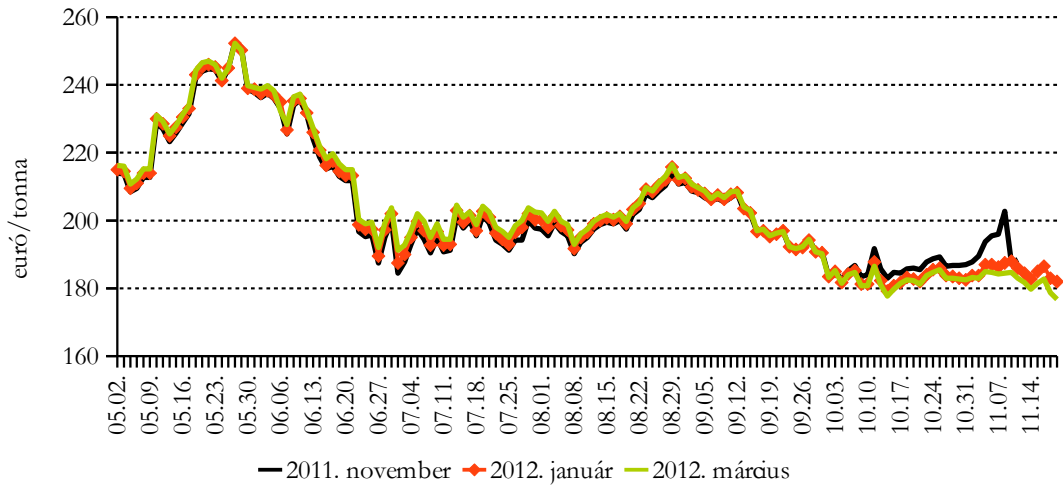
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra

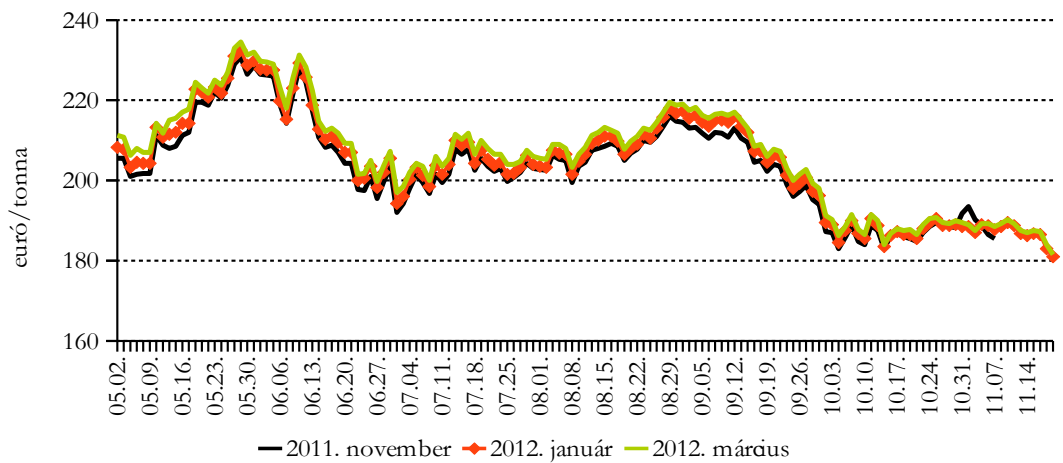
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

10. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2010. 45. hét	2011. 44. hét	2011. 45. hét	2011. 45. hét / 2010. 45. hét (%)	2011. 45. hét / 2011. 44. hét (%)
Finomliszt BL 55	tonna	1 224,20	262,56	507,33	41,44	193,22
ömlesztett	Ft/kg	82,37	78,54	79,01	95,92	100,59
Finomliszt BL 55	tonna	1 668,69	964,38	1 063,99	63,76	110,33
zsákos	Ft/kg	84,23	80,03	79,98	94,96	99,93
Finomliszt BL 55	tonna	931,87	295,37	618,58	66,38	209,43
zacskós	Ft/kg	88,83	90,49	89,39	100,63	98,78
Rétesliszt BFF 55	tonna	36,00	18,00	9,01	25,03	50,06
ömlesztett	Ft/kg	90,44	84,00	83,67	92,51	99,60
Rétesliszt BFF 55	tonna	57,00	34,85	53,05	93,07	152,22
zsákos	Ft/kg	91,17	86,40	87,05	95,48	100,75
Rétesliszt BFF 55	tonna	73,24	34,55	50,84	69,42	147,17
zacskós	Ft/kg	95,61	92,18	93,00	97,27	100,89
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	659,18	229,65	428,41	64,99	186,55
ömlesztett	Ft/kg	80,88	76,94	76,72	94,85	99,71
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	774,12	401,50	435,90	56,31	108,57
zsákos	Ft/kg	81,99	77,45	77,15	94,09	99,61
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	334,08	67,00	157,74	47,22	235,43
ömlesztett	Ft/kg	88,50	84,00	84,76	95,77	100,91
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	70,70	50,25	26,78	37,88	53,29
zsákos	Ft/kg	91,28	88,94	89,69	98,25	100,84
Étkezési búzadara AD	tonna	54,28	29,31	48,42	89,20	165,20
zacskós	Ft/kg	100,67	94,81	99,10	98,44	104,53

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2010. november	2011. október	2011. november*
Finomliszt BL 55	151	200	202
Fehér kenyér	236	265	268
Félbarna kenyér	241	266	269
Étkezési búzadara AD	193	211	208

* 2011. november 15-ig

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2011. november 11.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2012. január	184,50	57 653	2011. december	226,59	51 917	2011. december	258,65	59 262
2012. március	181,75	56 793	2012. március	237,34	54 379	2012. március	262,87	60 230
2012. május	181,75	56 793	2012. május	244,96	56 126	2012. május	266,37	61 030
2012. augusztus	168,00	52 497	2012. július	250,20	57 326	2012. július	269,12	61 661
2012. november	182,25	56 949	2012. szeptember	258,83	59 304	2012. szeptember	274,08	62 797
2013. január	183,25	57 262	2012. december	267,83	61 366	2012. december	281,06	64 397

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2011. december	339,39	77 760	2011. november	148,50	54 143
2012. március	320,19	73 362	2012. január	150,00	54 690
2012. május	310,27	71 089	2012. március	151,50	55 237
2012. július	306,69	70 268	2012. május	153,25	55 875
2012. szeptember	298,24	68 332	2012. július	153,50	55 966
2012. december	301,27	69 027	2012. november	144,00	52 502

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Étkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2012. január	186,75	58 356	2011. december	251,38	57 596
2012. március	187,50	58 590	2012. március	255,02	58 430
2012. június	188,50	58 902	2012. május	257,68	59 039
2012. augusztus	191,00	59 684	2012. július	258,37	59 197
2012. november	176,75	55 231	2012. szeptember	237,50	54 416
2013. január	176,75	55 231	2012. december	225,98	51 777

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2012. február	424,00	132 492
2012. május	410,00	128 117
2012. augusztus	388,75	121 477
2012. november	388,50	121 398
2013. február	388,75	121 477
2013. május	388,75	121 477

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

A főbb gabonafélék és olajnövények magyarországi kivitelének alakulása

	Naptári év				Gazdasági év*			
	2011/01-2011/08		2010/01-2010/08		2011/07-2011/08		2010/07-2010/08	
	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR
Búza	638	140	1 381	187	310	63	418	63
Árpa	315	150	453	139	171	33	97	12
Repce	327	62	151	18	225	111	197	66
	2011/01-2011/08		2010/01-2010/08		2010/10-2011/08		2009/10-2010/08	
	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR
	Kukorica	2 837	669	2 652	451	4 111	888	3 698
Napraforgó	245	133	421	139	487	218	651	197

* Búza, árpa és repce: július-június; kukorica és napraforgó: október-szeptember.

Forrás: KSH

A szójadara magyarországi behozatalának alakulása

	Naptári év				Gazdasági év*			
	2011/01-2011/08		2010/01-2010/08		2010/10-2011/08		2009/10-2010/08	
	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR
Szójadara	431	140	460	142	619	198	621	190

* Október-szeptember.

Forrás: KSH

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- **Az EU-ban 11,5 millió hektárról takaríthatnak be repcemagot 2012-ben**
- **Kimagasló a napraforgómag termése egész Európában**
- **Az USA-ban a vártnál kevesebb lehet a szójabab termése**

Világpiaci kitekintés

A Strategie Grains novemberi jelentése szerint a szélsőséges időjárás hátráltatta a repce vetését az Európai Unió több tagállamában, ezért a kedvező ár ellenére a tervezettnél kisebb területen vetették a gazdák az olajnövényt, főként Németországban, Bulgáriában és Romániában. Az EU-ban a repce vetésterülete 11,5 millió hektár lehet az idén, ez 3%-kal elmarad a 2010. évitől. A várható betakarítandó terület nagysága még nehezen meghatározható novemberben, de várhatóan a 2012. évi termés sem fogja csökkenteni az utóbbi két évben kialakult repcemag hiányt. Az EU a biodízelgyártás felfutása óta, azaz már hetedik éve nem önellátó, ezért jelentős importra szorul az olajosmagból.

A német Olajnövény Szövetség (UFOP) közlése alapján Németországban a nyári esőzések jelentősen lassították a búza betakarítását, ami késleltette a repce vetését, ezért csak 1,325 millió hektáron kerülhetett a földbe a mag. Németország több éve az EU legnagyobb repcemag termelő országa volt, de a 2011. évben Franciaország mögé szorult, mert 30%-kal esett vissza a termelése (3,9 millió tonnára) az előző évekhez képest.

A brit mezőgazdasági tanácsadó The Andersons Centre elemzői szerint az Egyesült Királyságban 758 ezer hektáron vetettek repcét a gazdák, ami a kedvező időjárásnak, a kimagasló terményárnak, és az idej jó termelési tapasztalatoknak köszönhető. A kedvező ökonómiai feltételekkel szemben viszont termeléstehnológia veszélyek (pl. kártevők gyakoribbak a monokultúrában) jelenhetnek meg a korábbi vetésforgó felrúgásával.

Az EU és Kína gyengébb idej repcemag termése utat nyithat az ausztráliai és a kanadai csatlóknak a nemzetközi piacon. Ausztrália termése 2011-ben elérheti 2,75 millió tonnát (a 2010. évinél 20 %-kal több), Kanadáé a 13,8 millió tonnát, amiből 1,9 millió, illetve 7,5 millió tonna kerülhet exportálásra. A legnagyobb importőr az EU-ban Németország lehet (3,6 millió tonna).

A párizsi árutőzsdén (MATIF) a repcemag front havi jegyzése 428 euró/tonna volt november közepén, ami csak 14%-os csökkenést jelent, szemben a búza 26%-os zuhanásával januárhoz képest. Jól látható, hogy a piacon a befektetők a repcemagot fundamentális alapon árazzák, azaz kevésbé érződik a gazdasági válság hatása, ellentétben más terményekkel. A repcemag határidős ára magas szinten stabilizálódott, de az elmélyülő válság hosszabb távon hatással lehet a repceolaj keresletére, ami a repcemag árának csökkenését is eredményezheti.

Az ukrán mezőgazdasági minisztérium bejelentése szerint Ukrajnában 8,8 millió tonna napraforgómag került idén ősszel a raktárakba. A rekord nagyságú termés a kedvező időjárásnak köszönhető, mert az országos termésátlag 1,9 tonna/hektár lett, szemben az előző év 1,6 tonna/hektáros átlagával. Oroszországban 9,5 millió tonna napraforgómagot takaríthatnak be a folyó gazdasági évben. A két keleti ország kimagasló termése nyomás alá helyezheti az EU napraforgómag piacát, ahol szintén kiváló termés volt.

A német TOEPFER International októberi jelentése szerint az Európai Unióban 8,27 millió tonna napraforgómag termett a 2011/2012. gazdasági évben, ez 170 ezer tonnával haladja meg az Amerikai Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) novemberi várakozását és 1,4 millió tonnával az előző időszak szintjét. A legnagyobb termelő tagállamok Franciaország (1,82 millió tonna), Románia (1,62 millió tonna), Bulgária (1,49 millió tonna) és Magyarország (1,38 millió tonna). Az a régi tagállamokban a gazdák 3,44 millió és az új tagállamokban 4,83 millió tonna napraforgómagot takarítottak be az idén. A kedvezőbb időjárási feltételek miatt a legnagyobb mértékben Románia (600 ezer tonnával) és Magyarország (400 ezer tonnával) termése nőtt tavalyhoz képest. Az EU napraforgómag felhasználása 6,9 millió tonnára bővíthet a jelzett időszakban.

A napraforgómag rotterdami kikötői árának zuhanása lassult az utóbbi hetekben, mert jelentős árelőnyrel rendelkezik a helyettesítő repcemaggal szemben, ami plusz keresletet generálhat a napraforgómag iránt. Az októberi CIF ár Rotterdamban 524 USD/tonna volt, szemben a szeptemberi 555 USD/tonnával és a májusi 693 USD/tonnás csúccsal.

Az USA-ban a szójabab betakarításának végéhez közeledve egyre pontosabban megbecsülhető az ideai termés mennyisége. Az USDA novemberi közlése 82,88 millió tonna szójababtermést valószínűsít, amely 400 ezer tonnával elmarad az októberi várakozásoktól és 7,75 millió tonnával az előző időszak szintjétől. A csökkenő kínálat a szójabab import visszafogását okozhatja az USA-ban, ami a globális olajnövénypiacra is hatással lehet. A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a szójabab front havi jegyzése 441 USD/tonna volt november közepén.

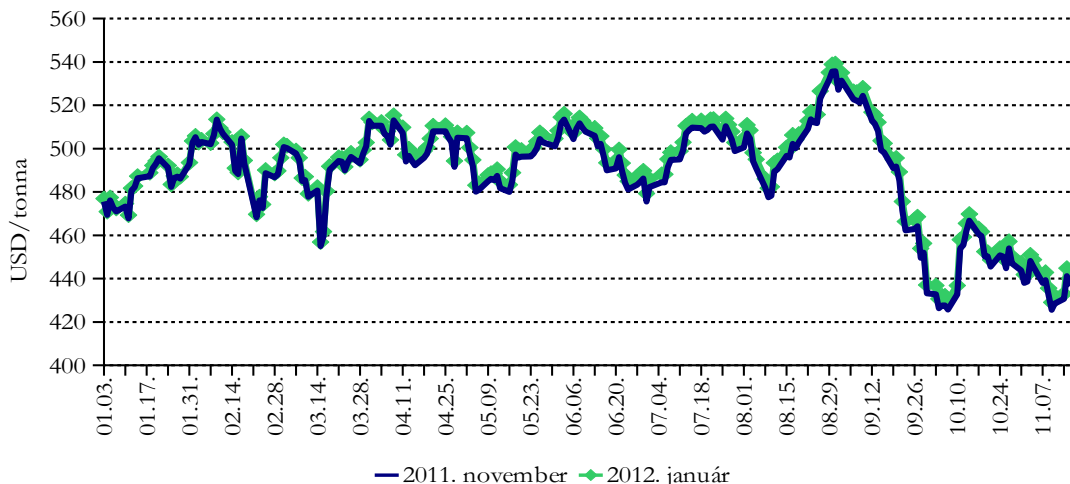
Hazai körkép

A Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) a napraforgómag front havi jegyzése 106 ezer Ft/tonna, a repcemagé 126 ezer Ft/tonna volt november közepén. A napraforgómag határidős ára októberhez képest 8%-kal emelkedett, mert a napraforgóolaj fizikai ára a növekvő kereslet hatására ismét felfutó pályára került az elmúlt egy hónapban.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

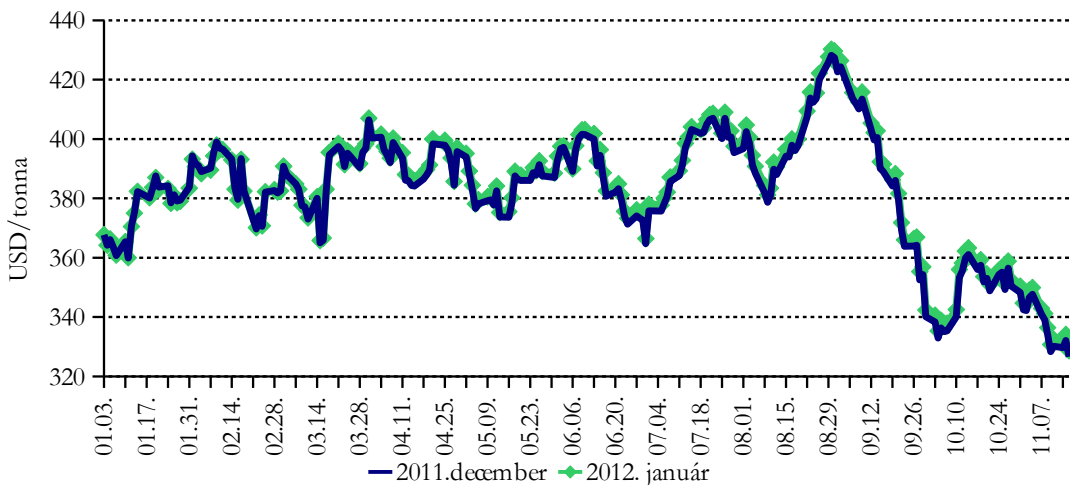
A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

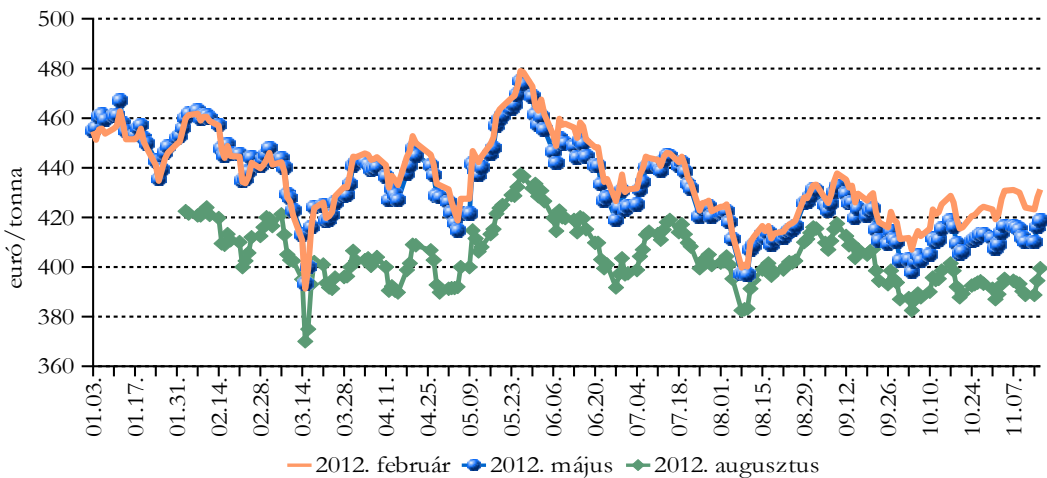
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

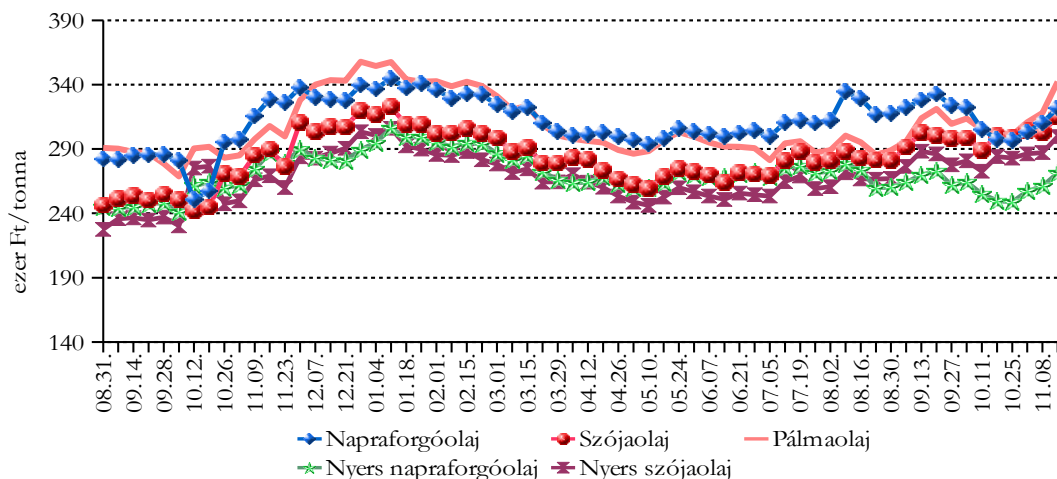
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

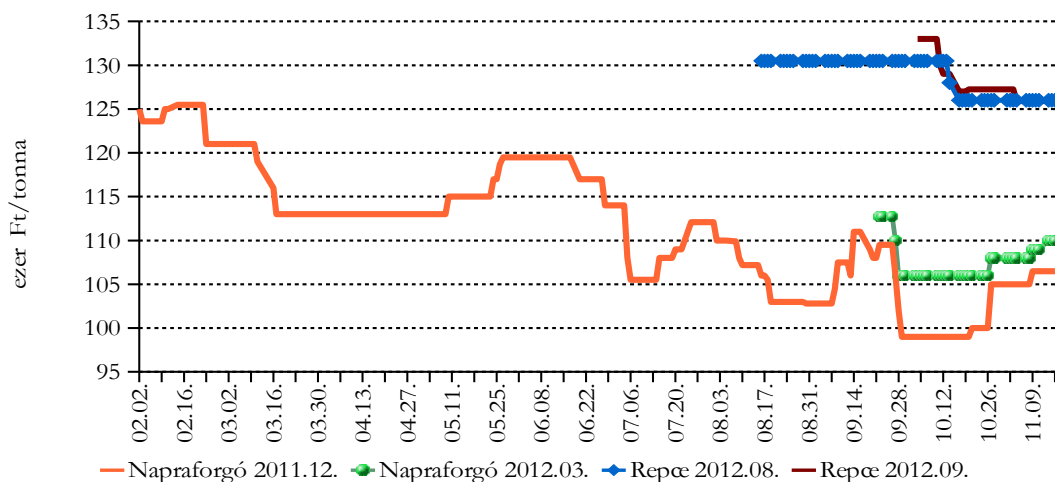
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2010.október	2011. szeptember	2011. október	2011. október / 2010. október (%)	2011. október / 2011. szeptember (%)
Ipari napraforgómag	tonna	281 312	245 017	267 254	95,00	109,08
	Ft/tonna	89 478	107 579	108 155	120,87	100,54
Repcemag	tonna	18 165	34 540	19 126	105,29	55,37
	Ft/tonna	93 925	124 582	133 334	141,96	107,03
Nyers napraforgóolaj	tonna	31	-	213	690,14	-
	Ft/tonna	268 422	-	284 363	105,94	-
Napraforgódara	tonna	14 620	-	13 719	93,84	-
	Ft/tonna	42 860	-	40 081	93,52	-
Nyers repceolaj	tonna	4 060	-	-	-	-
	Ft/tonna	222 229	-	-	-	-
Repcedara	tonna	8 310	8 031	9 762	117,47	121,56
	Ft/tonna	37 977	51 229	49 570	130,53	96,76

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2011-11-01	277 884	-	257 104	-	-
	2011-11-08	270 904	-	261 013	-	-
	2011-11-15	279 000	-	271 167	-	-
Repceolaj	2011-11-01	288 821	322 340	-	-	-
	2011-11-08	275 810	323 379	-	-	-
	2011-11-15	290 160	332 042	-	-	-
Szójaolaj	2011-11-01	276 098	-	286 268	249 974	-
	2011-11-08	261 305	-	287 191	255 792	-
	2011-11-15	278 330	-	299 628	270 694	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

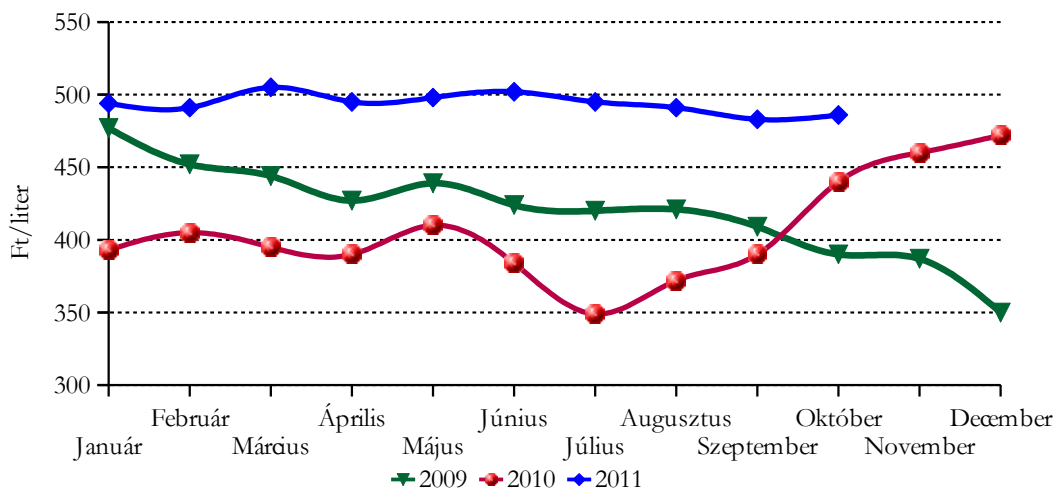
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2011-11-01	-	118 966	-	107 540
	2011-11-08	-	115 187	-	112 562
	2011-11-15	-	123 876	105 937	-
Napraforgódara**	2011-11-01	-	-	45 281	-
	2011-11-08	-	-	45 427	-
	2011-11-15	-	-	46 644	-
Repccemag	2011-11-01	128 706	137 491	-	129 616
	2011-11-08	132 585	130 332	-	140 931
	2011-11-15	135 080	134 590	134 398	-
Repcedara**	2011-11-01	-	52 898	52 956	48 753
	2011-11-08	-	49 488	53 127	50 534
	2011-11-15	-	49 550	52 969	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

- Az Unica és a Datagro piacelemző cégek lefelé módosították Brazília legnagyobb cukortermelő régiójának 2011/2012. gazdasági évben várható termelését.
- Az árutőzsdéken a cukor jegyzését az eurozóna válságának hírei határozták meg 2011 novemberében.
- Az EU cukorrendtartásának módosítási terveivel nem értenek egyet a tagországok.
- Az MgSzH november 21-ei felmérése szerint Magyarországon a termőterület 90%-áról takarították be a cukorrépat.

Világpiaci helyzet

A londoni és a New York-i árutőzsdéken a cukor határidős jegyzéseit elsősorban az eurozóna krízise, valamint a braziliai cukortermelésre vonatkozó hírek alakították 2011 novemberében. A londoni árutőzsdén a fehércukrot 652-690 USD/tonna, a New York-i árutőzsdén a nyerscukrot 541-571 dollár/tonna között jegyezték a legközelebbi terminekre november első három hetében. A jegyzések csökkentek az előző hónaphoz képest. A cukor határidős árát a 45. héttől az is befolyásolta, hogy az Unica és a Datagro piacelemző cégek lefelé módosították a legnagyobb braziliai cukortermelő régió 2011/2012. gazdasági évben várható kibocsátását. A csökkenő termelés miatt az ország cukorexportja 2 millió tonnával eshet vissza 2011. november – 2012. március között az előző szezon hasonló időszakhoz képest.

Az Indiai Cukormalmok Egyesületének előrejelzése szerint India cukortermelése 7,4%-kal 26 millió tonnára nőhet a 2011/2012. gazdasági évben (október-szeptember) az előzőhöz viszonyítva. Ebből 4 millió tonna kerülhet exportra, ami kétszerese az előző szezonban külföldön értékesített mennyiségnek. A cukor fogyasztása 22-23 millió tonna lehet.

A Kínai Cukor Egyesület közleménye alapján az ország cukortermelése 15%-kal 12 millió tonnára bővíthet a folyó gazdasági évben, a fogyasztása várhatóan 14 millió tonna lesz. A Yun-nani Cukor Egyesület várakozása szerint Kína cukortermelése évente átlagosan 1,6 millió tonnával, míg a fogyasztása évente 728 ezer tonnával nőhet 2015-ig.

A dél-afrikai Cukoregyesület (SASA) tájékoztatása szerint a Dél-afrikai Köztársaság cukortermelése 1,909 millió tonna körül alakul a 2011/2012. gazdasági évben, ami megegyezik az előző szezon kibocsátásával. A Vietnami Cukor és Cukorrépa Egyesület elemzői 1,4 millió tonnára becsülik az ország cukortermelését, ami 22%-os növekedést jelent az előző gazdasági évihez képest. Szakértők szerint a világ harmadik legnagyobb cukorexportőre, Ausztrália 4%-kal 2,6 millió tonnára növelheti cukorexportját, a 2011/2012. gazdasági évben.

A Czarnikow piacelemző cég Brazília legnagyobb cukortermelő régiójában a cukor termelési költségének 85%-os növekedését valószínűsíti 2030-ig, ezért a cukor világpiaci ára is emelkedhet.

Európai kitekintés

A Közösség cukorkibocsátása 12%-kal 17,8 millió tonnára nőhet a folyó gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva. A Német Cukor Egyesület (WVZ) a cukorrépa termésátlagának és a cukorfok növekedésének köszönhetően 2011-ben az előző évinél 36%-kal több, 4,67 millió tonna cukor kibocsátását vetíti előre Németországban. Az ország kvótája mindössze 2,9 millió tonna. A francia mezőgazdasági miniszter a cukorrépa termelésének 13%-os növekedését (35,9 millió tonnára) valószínűsíti. A termésátlag (92 tonna/hektár) és a cukortartalom (18,2%) 1%-kal haladhatja meg a 2010. évit. Nem használja ki a cukorkvótáját (508 ezer tonna) Olaszország, ahol a cukor termelése 22%-kal 341 ezer tonnára csökkenhet a folyó szezonban. A visszaesés oka a termőterület 27%-os zsugorodása, valamint a cukorrépa fejlődése szempontjából kedvezőtlen időjárás.

Az EU Bizottság a KAP reform keretein belül tervezi a cukortermelés kvótarendszerének megszüntetését, valamint új, a cukornál harmincszoros édesítő hatással rendelkező természetes édesítőszer (Stevia) forgalmazásának engedélyezését. Ezzel megszűnne a cukorrépa minimálára (jelenleg 26,29 euró/tonna). A legtöbb tagállam – Magyarországhoz hasonlóan – ellenzi a javaslatot, és a kvótaszabályozás 2020-ig történő fenntartását támogatja.

Hazai körkép

A Magyar Cukor Zrt. 750 ezer tonna cukorrépa feldolgozására számít 2011-ben. A cukortartalom 17% körül alakul, míg az előző évben 15,5% volt.

A Megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak jelentése szerint a cukorrépa termőterületének (15,1 ezer hektár) 90%-áról 715 ezer tonna termést takarítottak be november 21-éig. A termésátlag 52,7 t/ha volt.

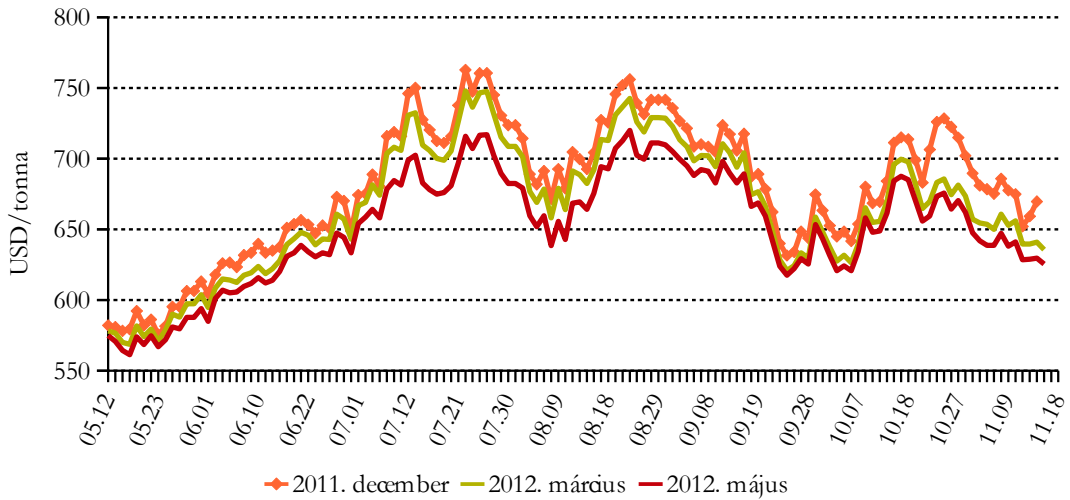
A Cukorrépa Termelők Országos Szövetsége (CTOSZ) nem ért egyet az uniós cukorrendtartás központi elemeinek megszüntetésével. A cukorrépa termesztésének 2012. utáni fenntartásához (jelenleg eddig adható a nemzeti támogatás), a kvótarendszer és az árszabályozás megmaradása mellett további négy feltétel teljesülését tartják szükségesnek:

- Vízgazdálkodási program a kaposvári cukorgyár 50 km-es körzetében.
- Gépberuházások megvalósítása.
- Ha a cukor értékesítési ára meghaladja a referencia árat (404 EUR/tonna), akkor a referencia ár feletti bevételt a cukorgyártók és a cukorrépa termelők között fele-fele arányban kellene megosztani.
- Nemzeti támogatás fenntartása.

Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára 291 Ft/kg volt októberben, enyhén emelkedett az előző hónaphoz viszonyítva. A fogyasztói árfigyelésben szereplő országok közül Csehországban és Szlovéniában csökkent a kristálycukor fogyasztói ára októberben, ugyanakkor továbbra is a szlovák termék bruttó ára volt a legmagasabb (5-6. ábra).

1. ábra

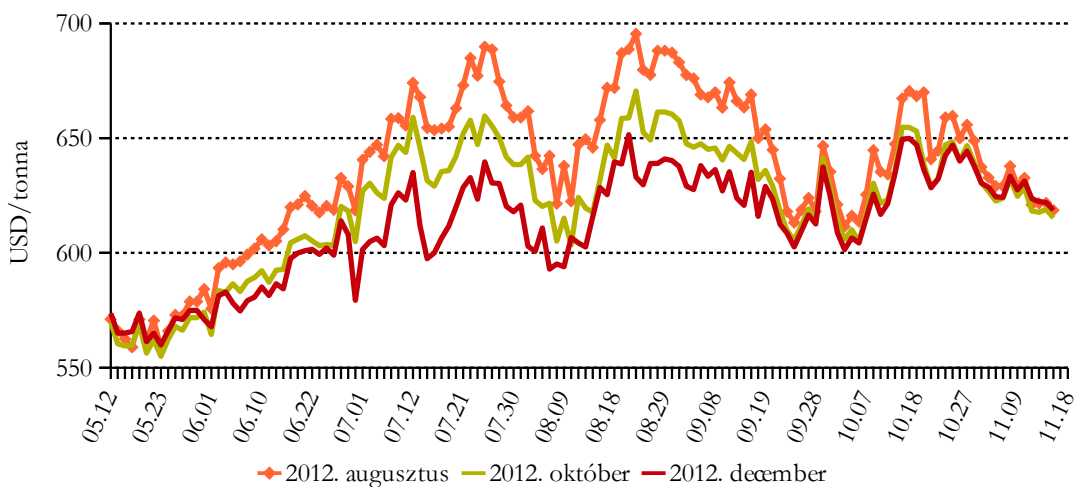
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

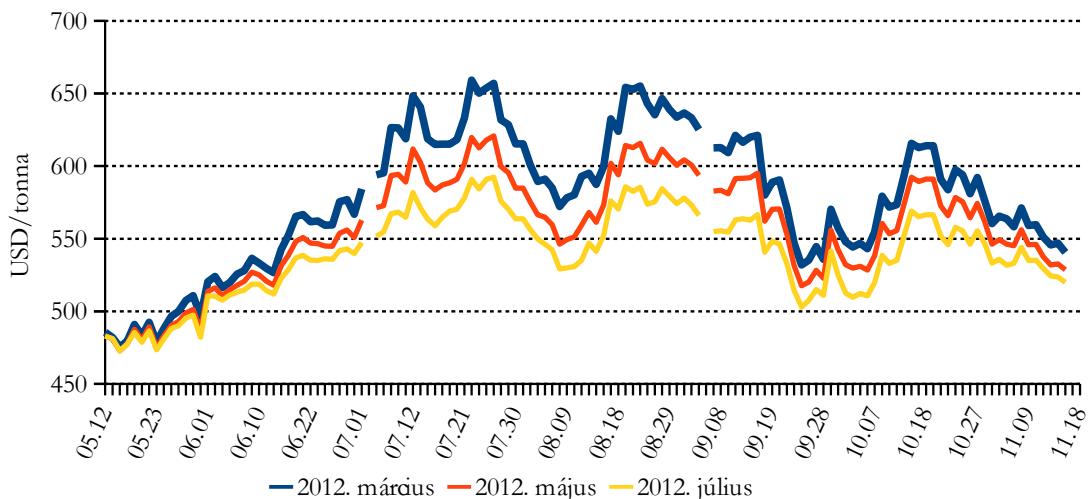
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

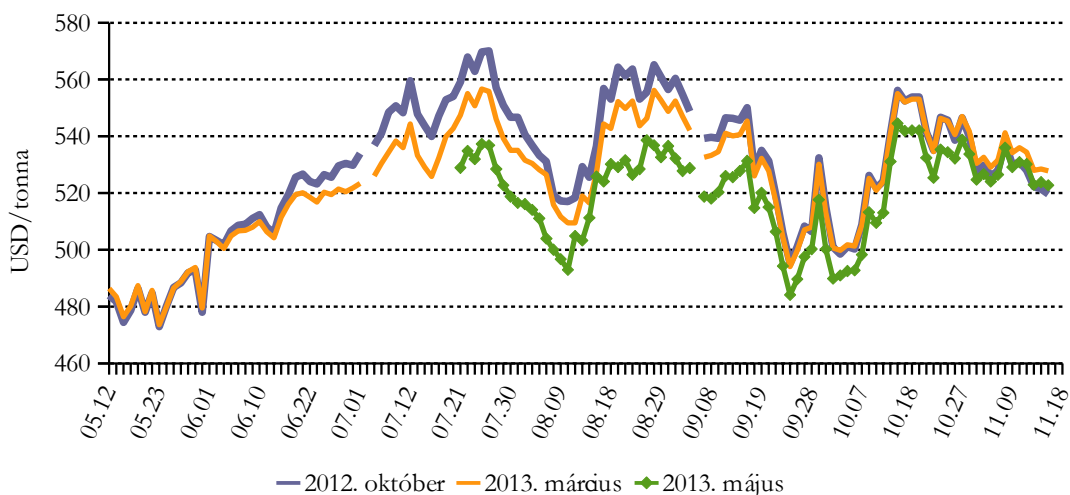
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

4. ábra

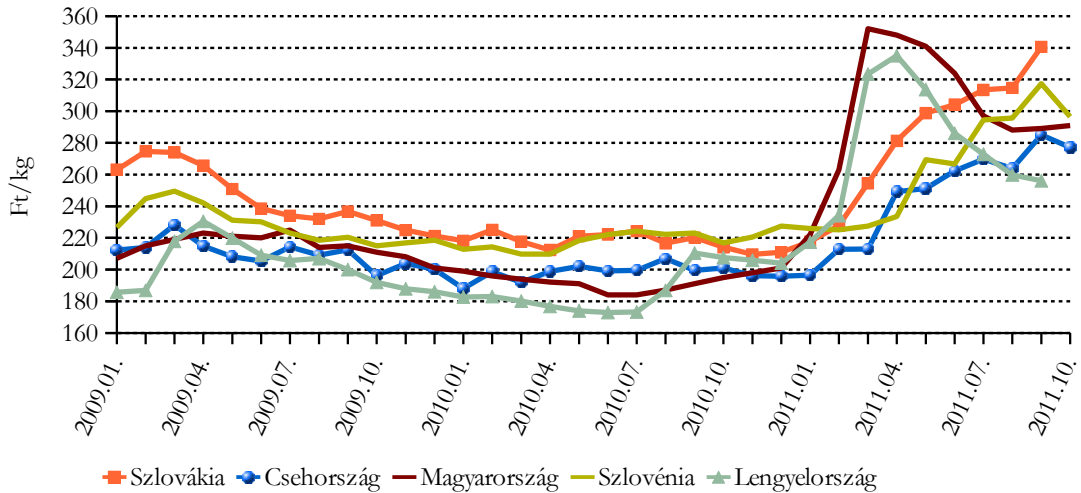
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

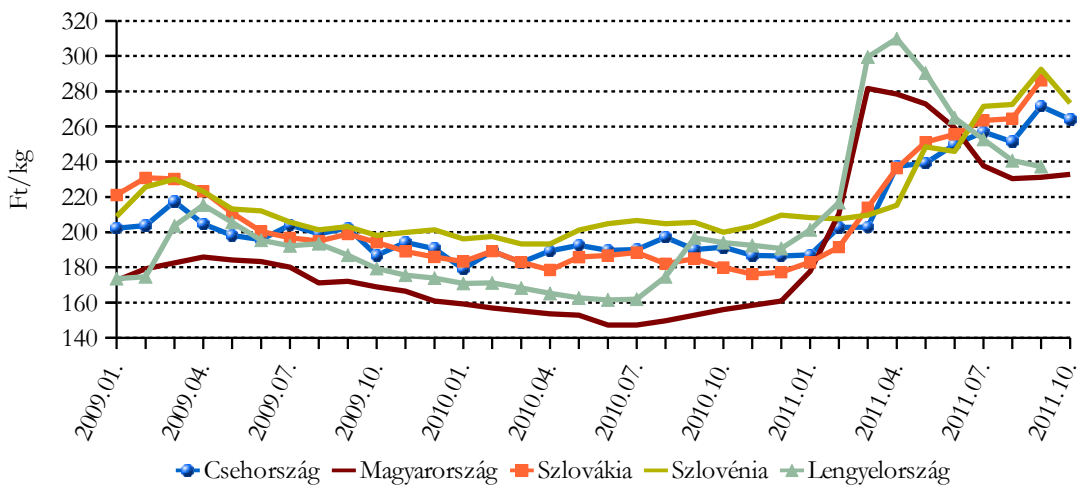
A kristálycukor fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

6. ábra

A kristálycukor áfa nélküli fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>